

3. TELŠIŲ VYSKUPIJA

III. 3. 1 📅 1919–1940 m. 📄 F. Milevičiaus knygnas Telšiuose. 🗣️ Lietuvių k. 📅 1932 m. gruodžio 28 d. data.

Telšių Šv. Antano Paduviečio katedra

Telšiuose 1624 m. šalia bažnyčios pastatytas bernardinų vienuolynas. Medinė bažnyčia taip pat buvo pastatyta 1650 ir 1738 m. Mūrinė bažnyčia buvo statoma nuo 1761 iki 1791 metų. 1853 metais uždarytas bernardinų vienuolynas. 1862 m. išmūrytas bažnyčios bokštas. Nuo 1926 m. bažnyčia tapo katedra. 1929 m. šalia pastatyti Vyskupų rūmai, kurie sovietmečiu buvo nacionalizuoti ir juose įkurtas Telšių liaudies deputatų tarybos vykdomasis komitetas. Bažnyčios vidus yra dviejų aukštų, sienas supa galerija. Pirmame ir antrame aukšte išdėstyti septyni altoriai. Didžiajame altoriuje yra stebuklingu laikomas Šv. Antano paveikslas. 2009 m. pašventintos reljefinės katedros durys, skirtos Žemaitijos krikšto 600 metų jubiliejui. Vienbokštė Telšių katedra pastatyta ant Insulos kalvos šiaurinėje Masčio ežero pakrantėje. Katedra ryškiai pastebima miesto panoramą vaizduojančiuose atvirukuose. Sovietmečiu atvirukuose vaizduotas Vyskupų rūmuose įrengtas vykdomasis komitetas.

III. 3. 2

III. 3. 3

III. 3. 2

1895–1914 m.

M. Gurevič knygnas, Telšiai.

Rusų ir prancūzų k.

III. 3. 3

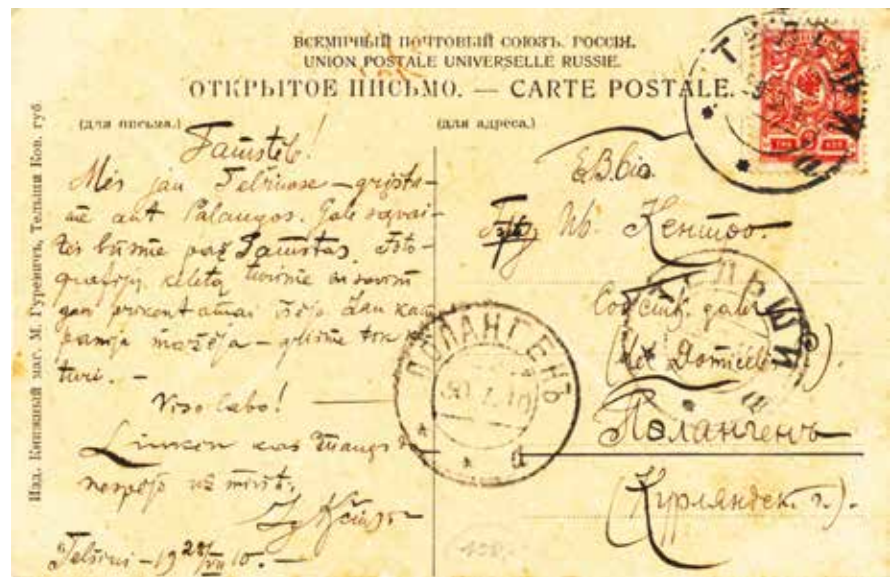
1895–1914 m.

M. Gurevič knygnas, Telšiai.

Rusų ir prancūzų k.

III. 3. 4a, III. 3. 4b

1895–1914 m.
M. Gurevič knygyNAS, Telšiai.
Rusų ir prancūzų k.
Iš Telšių į Palangą 1910 m. liepos 29 d.

III. 3. 5

1895–1914 m.
Bolesław Lapiński, Telšiai.
Rusų, prancūzų ir lenkų k.
1906 m. kovo mėn. į Tomską (Rusija).

III. 3. 6

 1895–1914 m.

 Bolesław Lapiński, Telšiai.

 Rusų, prancūzų ir lenkų k.

Kėdainių evangelikų liuteronų bažnyčia

IV. 1. 40

IV. 1. 41

XVII a. pradžioje Kristupas Radvila į Kėdainius pakvietė vokiečių amatininkų. 1629 m. jie įsteigė liuteronų parapiją. 1638 m. pastatyta medinė bažnyčia. 1649 m. padėti pamatai naujai mūrinei bažnyčiai, kuri baigta statyti ir pašventinta 1679 m. Jos bokštas pastatytas 1714 m. Bažnyčia 1825 m. kapitališkai suremontuota. XIX a. pabaigoje šventoriuje iškilo klasicizmo stiliaus koplyčios ir koplytstulpiai, ypač puošnios buvo grafų Totlebenų ir gydytojo Merkurijaus Liaunės šeimų koplyčios-mauzoliejai. Ant kunigų ir nusipelnusių parapijiečių kapų pastatyti koplytstulpiai. 1929 m. bendruomenė iškilmingai paminėjo savo įkūrimo 300 metų sukaktį, ta proga bažnyčios pietinėje navos sienoje buvo įmūryta memorialinė lenta, į bokštą įkeltas naujas varpas. 1944 m. dauguma miesto vokiečių pasitraukė į Vokietiją. 1949 m. bažnyčia nusavinta ir paversta sandėliu. 1975 m. bažnyčia buvo restauruota, joje įrengta parodų salė. 1993 m. bažnyčioje atkurta parapijos veikla, vėl laikomos pamaldos. Bažnyčia vienanavė, vienabokštė, viduje yra išlikusi originali XVII a. sieninė tapyba.

IV. 1. 40

- 1941–1989 m.
- V. Valužis.
- „Mintis“, 1989 m.
- Lietuvių, rusų ir anglų k.
- Iš atvirukų serijos „Lietuvos miestai“. Tiražas 70 000 vnt., kaina 5 kp.

IV. 1. 41

- 1941–1989 m.
- Z. Slavinskas.
- TSRS ryšių ministerija, 1990 m.
- Lietuvių ir rusų k.
- Tiražas 100 000 vnt., kaina 6 kp.

Kintų evangelikų liuteronų Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia

IV. 1. 42

Maldos namai – Priekulės parapijos filija – Kintuose buvo nuo XVI a. vidurio. Nauja mūrinė bažnyčia pastatyta 1705–1706 m., nes stovėjusi Ventėje suiro ir buvo nebetinkama naudoti. Bažnyčia suremontuota 1905 m. Po II pasaulinio karo bažnyčia uždaryta. Kurį laiką ji buvo paversta grūdų sandėliu, vėliau apie 1986 m. restauruota – įkurta parodų ir koncertų salė. 1990 m. bažnyčia grąžinta tikintiesiems, ja naudojasi katalikai. 2015 m. restauruota.

IV. 1. 42

- 1895–1914 m.
- Otto v. Manderode, Tilžė.
- Vokiečių k.
- Kaukėnuose (Kaukiemis, Kaukhehmen)
- 1914 m. birželio 27 d.

Klaipėdos miesto bažnyčios

XVI amžiuje Klaipėdos krašte įsigali protestantizmas. XIX a. pabaigoje–XX a. pradžioje dauguma Klaipėdos bažnyčių buvo protestantiškos – evangelikų liuteronų, evangelikų reformatų, anglikonų, baptistų. Dauguma šių bažnyčių sugriautos II pasaulinio karo metu ir sovietmečiu. Iki šių dienų neišliko Klaipėdos anglikonų bažnyčios, liuteronų Šv. Jono ir Šv. Jokūbo bažnyčių, evangelikų reformatų bažnyčios, taip pat katalikų Švč. Trejybės bažnyčios. Išlikęs 1851 m. pastatytas Klaipėdos baptistų bažnyčios pastatas. Tai seniausia iki šių dienų išlikusi Klaipėdos bažnyčia. Sovietmečiu veikė vienintelė Kristaus Karaliaus katalikų bažnyčia. Apie 1960 m. tikintieji iš surinktų lėšų pradėjo statyti Marijos Taikos Karalienės katalikų bažnyčią, tačiau ji sovietinės valdžios buvo atimta, bažnyčios pastatas paverstas filharmonija. Šis pastatas katalikams grąžintas 1988 m., o jau 1989 m. buvo atstatytas jos bokštas. Yra išlikusių daug atvirukų, kuriuose matome Klaipėdos senamiesčio panoramą su senųjų miesto bažnyčių bokštais.

IV. 1. 43a

IV. 1. 44

IV. 1. 43b

IV. 1. 45

IV. 1. 43a, IV. 1. 43b

- 1895–1914 m.
- August Pohlentz, Klaipėda.
- Spausdino Rosenblato dailės studija („Kunstanstalt Rosenblatt“), Frankfurtas prie Maino.
- Vokiečių k.
- 1898 m. gruodžio 30 d. iš Klaipėdos į Opolę (Oppeln).

IV. 1. 44

- 1895–1914 m.
- Spausdino Rosenblato dailės studija („Kunstanstalt Rosenblatt“), Frankfurtas prie Maino.
- Vokiečių k.
- 1895 m. kovo 15 d. iš Klaipėdos į Amsterdamą.

IV. 1. 45

- 1895–1914 m.
- Robert Schmidt, Klaipėda.
- Vokiečių k.
- 1897 m. rugsėjo 10 d. iš Klaipėdos į Arnsbergą.

V. 2. 49

V. 2. 53

V. 2. 50

V. 2. 54

V. 2. 51

V. 2. 52

V. 2. 49

1990–2025 m.
Antanas Varanka.
Leidykla „Anvara“, 2009 m.
Lietuvių, anglų ir lenkų k.

V. 2. 50

1990–2025 m.
Antanas Varanka.
Leidykla „Anvara“, 2010 m.
Lietuvių, anglų ir lenkų k.

V. 2. 51

1990–2025 m.
Antanas Varanka.
Leidykla „Anvara“.
Lietuvių, anglų ir lenkų k.

V. 2. 52

1990–2025 m.
Antanas Varanka.
Leidykla „Anvara“.
Lietuvių, anglų ir lenkų k.

V. 2. 53

1990–2025 m.
Antanas Varanka.
Leidykla „Anvara“.
Lietuvių, anglų ir lenkų k.

V. 2. 54

1990–2025 m.
Antanas Varanka.
Leidykla „Anvara“, 2010 m.
Lietuvių, anglų ir lenkų k.

V. 2. 55

1990–2025 m.
Antanas Varanka.
Leidykla „Anvara“, 2008 m.
Lietuvių, anglų ir lenkų k.

V. 2. 56

1990–2025 m.
Antanas Varanka.
Leidykla „Anvara“.
Lietuvių, anglų ir lenkų k.

V. 2. 57

1990–2025 m.
Antanas Varanka.
Leidykla „Anvara“, 2006 m.
Lietuvių, vokiečių ir anglų k.

V. 2. 58

1990–2025 m.
Ajonda, Vilnius, 1999 m.
Lietuvių ir anglų k.

V. 2. 59

1990–2025 m.
Ajonda, Vilnius.
Lietuvių, anglų ir vokiečių k.

V. 2. 60

1990–2025 m.
Ajonda, Vilnius.
Lietuvių ir anglų k.
Atviruke taip pat vaizduojama
Šiaulių katedra ir paminklas
„Šaulys“ (S. Kuzma, 1986 m.).

V. 2. 55

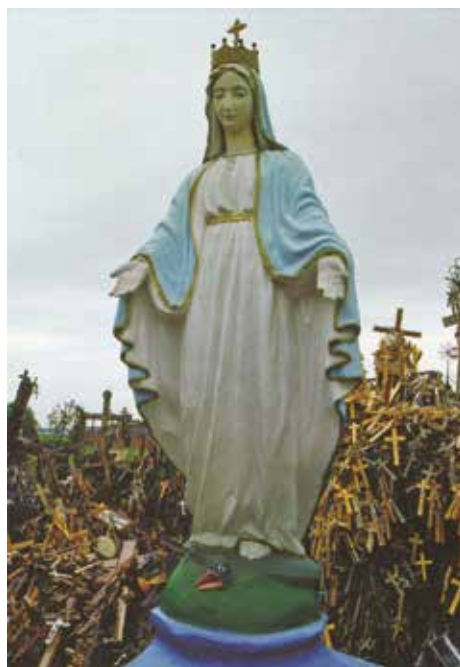
V. 2. 58

V. 2. 56

V. 2. 59

V. 2. 57

V. 2. 60

PROCESIJOS IR PILIGRIMINĖS KELIONĖS

Atvirukuose vaizduojamos įvairios procesijos ir piligriminės kelionės pėsčiomis. Įsigalėjus Lietuvoje krikščionybei pradėta keliauti į šventąsias vietas, svarbi kelionių priežastis tapo atlidai. Įvairiose krašto bažnyčiose vykę atlidai stiprino tikinčiųjų religingumą, padėjo jiems dvasiškai atsinaujinti, išmelsti Dievo malonių ir Švč. Mergelės Marijos užtarimo. Per atlaidus ir įvairias liturgines šventes vyksta puošnios ir iškilmingos procesijos. Dažniausiai procesijos vykdavo Verbų sekmadienį ir Didįjį Penktadienį, per Velykas, Šeštines, Sekmines, Devintines (su keturiomis stotimis prie papuoštų altorių), Grabnyčias (vasario 2 d.). Procesijos dažniausiai atliekamos aplink bažnyčią, kartais – jos viduje. Iškilmingos procesijos vykdavo ir miestų gatvėse, o dažniausiai atvirukuose buvo vaizduojama Dievo Kūno (devintinių) procesija. Be liturginių procesijų, miesto gatvėse vykdavo ir įvairios proginės procesijos, pavyzdžiui, vyskupų ingreso, stebuklingų paveikslų karūnavimo, šventųjų relikvijų pernešimo, Eucharistinių kongresų, laidotuvių ir kt. Per procesijas kalbamos ar giedamos litanijos, psalmės, himnai, įvairios giesmės ir maldos, kartais kalbamas Rožinis. Po 1863 m. sukilimo procesijos buvo draudžiamos, 1906 m. Vilniuje atnaujintos Dievo Kūno ir Kryžiaus dienų procesijos. Už bažnyčių šventoriaus ribų vykusios procesijos, taip pat piligriminės kelionės buvo draudžiamos ar ribojamos sovietmečiu. Dalis Lietuvoje vykusių procesijų užfiksuota I pasaulinio karo metu vokiečių atvirukų leidėjų. 1916 m. birželio 22 d. vykusią Dievo Kūno procesiją Šiauliuose įamžino ir šešis atvirukus išleido R. Torgė.

V. 5. 2

V. 5. 3

V. 5. 4